Lietas Nr. C33500313
Lietas arhīva Nr. C-0057-15/4

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Saldū 2015.gada 15.aprīlī

Saldus rajona tiesa:

tiesnese I.Kalniņa

ar tiesas sekretāri I.Āboliņu,

piedaloties atbildētāja /pers. B/ pilnvarotajai pārstāvei /pers. C/,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. D/ prasībā pret /pers. E/ un /pers. B/ par parāda piedziņu.

Tiesa

k o n s t a t ē j a

Prasītāja/pers. D/ (turpmāk arī – prasītāja), kuru uz likumiskās pārstāves /pers. G/ izsniegtās pilnvaras pamata pārstāv /pers. H/, cēlusi Rīgas rajona tiesā prasību pret atbildētājiem /pers. E/ un /pers. B/ (turpmāk arī- atbildētāji) prasību par parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā un tā precizējumos norādīts, ka prasītājas /pers. D/ tēvs /pers. I/ ar atbildētājiem /pers. E/ un /pers. B/ laika periodā no 2008.gada līdz 2010.gadam noslēdza vairākus aizdevuma līgumus.

/pers. I/ mira 2011.gada 13.decembrī, viņa dzīves laikā atbildētāji parādu /pers. I/ nesamaksāja. Atbildētājiem parādsaistības ir jāpilda pret /pers. I/ vienīgo likumisko mantinieci meitu /pers. D/.

2009.gada 10.martā /pers. I/ aizdeva /pers. E/ 20 000 EUR (LVL14 056,08) ar aizdevuma atmaksas termiņu 2011.gada 10.martu. Uz prasības celšanas brīdi /pers. E/ nav veicis nekādus maksājumus aizdevuma atmaksai. Papildus parāda pamatsummas atmaksai atbildētājs /pers. E/ apņēmās maksāt aizdevējam /pers. I/ līgumsodu 0,1% apmērā no aizdevuma summas par katru nokavēto kalendāro dienu.

Uz 2013.gada 14.oktobri atbildētāja /pers. E/ parāds saskaņā ar iepriekš minēto aizdevuma līgumu prasītājai sastāda 38 980 EUR (LVL 27 395,30), ko veido nesamaksātā aizdevuma pamatsumma 20 000 EUR un līgumsods 18 980 EUR.

2009.gada 10.martā /pers. I/ aizdeva /pers. E/ 8 000 USD (LVL4 152) ar aizdevuma atmaksas termiņu līdz 2011.gada 10.martam. Uz prasības celšanas brīdi /pers. E/ nav veicis nekādus maksājumus aizdevuma atmaksai. Papildus parāda pamatsummas atmaksai atbildētājs /pers. E/ apņēmās maksāt aizdevējam /pers. I/ līgumsodu 0,1% apmērā no aizdevuma summas par katru nokavēto dienu.

Uz 2013.gada 14.oktobri atbildētāja /pers. E/ kopējais parāds prasītājai saskaņā ar iepriekšminēto aizdevuma līgumu sastāda 15 592 USD (LVL 8 092,25), ko sastāda neatmaksātā aizdevuma pamatsumma 8 000 USD un līgumsods 7 592 USD.

2010.gada 4.augustā /pers. I/ aizdeva atbildētājam /pers. E/ 6 000 EUR (LVL 4 216,82). Aizdevuma atmaksas termiņš bija 2011.gada 1.septembris. Uz prasības celšanas brīdi atbildētājs /pers. E/ nav veicis nekādus maksājumus aizdevuma atmaksai. Papildus parāda pamatsummas atmaksai atbildētājs /pers. E/ apņēmās maksāt aizdevējam /pers. I/ līgumsodu 0,1% apmērā no aizdevuma summas par katru nokavēto dienu.

Uz 2013.gada 14.oktobri atbildētāja /pers. E/ parāds saskaņā ar iepriekš minēto aizdevuma līgumu sastāda 10 602 EUR (LVL 7 451,12 EUR), ko veido neatmaksātā aizdevuma pamatsumma 6 000 EUR un līgumsods 4 602 EUR.

Pirms prasības celšanas tiesā zv.advokāts Jānis Mucenieks prasītājas interesēs vērsās ar rakstveida pretenziju pie atbildētāja /pers. E/ ar aicinājumu labprātīgi izpildīt saistības, taču atbildētājs /pers. E/ uz uzaicinājumu izpildīt saistības nereaģēja.

/pers. I/ 2008.gada 11.aprīlī aizdeva atbildētājam /pers. B/ 40 000 EUR (LVL 28 112,16) ar aizdevuma atmaksas termiņu līdz 2010.gada 11.aprīlim. Papildus parāda pamatsummas atmaksai atbildētājs /pers. B/ apņēmās maksāt aizdevējam /pers. I/ līgumsodu 0,1% apmērā no aizdevuma summas par katru nokavēto kalendāro dienu.

Uz 2013.gada 14.oktobri atbildētāja /pers. B/ parādsaistības saskaņā ar iepriekš minēto aizdevuma līgumu sastāda 91 000 EUR (LVL 63 955,16), ko veido nesamaksātā aizdevuma pamatsumma 40 000 EUR un līgumsods 51 000 EUR.

Pirms prasības celšanas tiesā prasītājas interesēs zv.advokāts Jānis Mucenieks ar rakstveida pretenziju vērsās pie /pers. B/, aicinot labprātīgi izpildīt saistības. /pers. B/ norādīja, ka nevēlas atdot parādu, jo viņu no saistību izpildes sargā fiziskās personas maksātnespējas process.

Lūdz piedzīt no atbildētāja /pers. E/ par labu prasītājai /pers. D/ parādu 49 582 EUR (LVL 34 846,43 LVL) un 15 592 USD, ko veido aizdevuma pamatsummas 20 000 EUR (LVL14 056,08), 8 000 USD (LVL 4 152), 6 000 EUR (LVL 4 216,82); līgumsodi 18 980 EUR (LVL 13 339,22), USD 7 592 (LVL 3 940,25), 4 602 EUR (LVL 3 234,30); piedzīt no atbildētāja /pers. B/ par labu prasītājai /pers. D/ parādu 91 000 EUR (LVL 63 955,16), ko veido neatmaksātā aizdevuma pamatsumma 40 000 EUR (LVL 28 112,16), līgumsods 51 000 EUR (LVL 35 843); atzīt prasītājas tiesības saņemt no atbildētājiem likumiskos 6% no aizdevuma pamatsummas, sākot no tiesas nolēmuma stāšanās spēkā līdz nolēmuma izpildei; piedzīt solidāri no atbildētājiem tiesāšanās izdevumus.

Prasība celta uz Civillikuma 1587., 1590., 1716., 1717., 1720., 1756., 1760., 1765., 1943., 1946.panta pamatiem.

Atbildētājs/pers. B/ par prasību iesniegtajā paskaidrojumā norādījis, ka prasību neatzīst pilnībā.

/pers. I/ samaksājis laika periodā no 2008.gada līdz 2011.gada oktobrim, par ko prasītāja var pārliecināties, pieprasot /pers. I/ konta Nr./konta numurs/ izrakstus par norādīto laika periodu AS „Parex banka", šobrīd AS „Citadele banka", kurā tika veikta parāda atmaksa.

Ar Rīgas rajona tiesas 2011.gada 19.decembra spriedumu pasludināts /pers. B/ fiziskās personas maksātnespējas process. /pers. B/ fiziskās personas maksātnespējas procesa administratori iecelta Daina Zaķe.

Ja prasītājas ieskatā viņai ir prasījuma tiesības pret atbildētāju /pers. B/, tad viņai saskaņā ar Maksātnespējas likuma normām ar kreditora prasījumu jāvēršas pie atbildētāja maksātnespējas procesa administratores.

Ar Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētājas D.Vilsones 27.02.2014. rezolūciju, saskaņā ar Civilprocesa likuma 32.[1]pantu, civillieta nodota izskatīšanai Saldus rajona tiesai.

Prasītājas/pers. D/ pilnvarotais pārstāvis /pers. H/ uz tiesas sēdi nav ieradies, no lietas materiāliem redzams, ka prasītājas pilnvarotajam pārstāvim par tiesas sēdi paziņots Civilprocesa likumā paredzētajā kārtībā. Ievērojot apstākli, ka nav saņemts prasītājas pilnvarotā pārstāvja lūgums lietas izskatīšanu atlikt vai izskatīt prasību bez pārstāvja klātbūtnes tiesas sēdē, tiesa saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu atzinusi par iespējamu izskatīt lietu bez prasītājas pārstāvja klātbūtnes tiesas sēdē.

Atbildētājs/pers. E/ uz tiesas sēdi nav ieradies. Par tiesas sēdi atbildētājam paziņots Civilprocesa likumā paredzētajā kārtībā, nosūtot tiesas pavēsti uz atbildētāja deklarēto dzīvesvietu. Neskatoties uz apstākli, ka tiesas pavēste atgriezta tiesai, neizsniedzot to atbildētājam, tiesai saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.[1]panta otro daļu ir dibināts pamats prezumēt, ka atbildētājam par lietas izskatīšanu paziņots. Pie šādiem apstākļiem tiesa saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu atzinusi par iespējamu izskatīt lietu bez atbildētāja /pers. E/ klātbūtnes tiesas sēdē.

Atbildētāja/pers. B/ pilnvarotā pārstāve /pers. C/ tiesas sēdē prasību par parāda piedziņu neatzina, paskaidrojot, ka atbildētāja ieskatā prasītāja ir zaudējusi kreditora statusu. Ar 2011.gada 19.decembra Rīgas rajona tiesas spriedumu ir pasludināts atbildētāja /pers. B/ fiziskās personas maksātnespējas process. Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 141.panta pirmo daļu kreditoru prasījumi bija iesniedzami viena mēneša laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā ir izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu. Tā kā šis termiņš tika nokavēts, tad atbilstoši Maksātnespējas likuma 73.panta otrās daļas nosacījumiem prasītājai bija tiesības iesniegt kreditora prasījumu termiņā, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, bet ne vēlāk kā līdz dienai, kad Maksātnespējas likumā noteiktajā kārtībā ir sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns. Ar 2013.gada 21.jūnija Rīgas rajona tiesas lēmumu ir apstiprināts atbildētāja /pers. B/ saistību dzēšanas plāns. Līdz saistību dzēšanas plāna apstiprināšanai tiesā prasītāja savu kreditora prasījumu nav iesniegusi.

Atbildētāja/pers. B/ ieskatā viņš ir veicis aizdevuma atmaksu pēc Aizdevuma līguma laika posmā līdz 2011.gada oktobrim, personīgi iemaksājot attiecīgās naudas summas uz /pers. I/ vārda atvērtajos norēķinu kontos AS "Citadele banka" (pirms nosaukuma maiņas AS "Parex banka") un "Swedbank" AS.

Uzskata, ka līgumā paredzētais līgumsoda apmērs ir nesamērīgs un pretrunā ar Civillikuma 1716.pantā noteikto līgumsoda maksimālo apmēru.

Lūdz prasību noraidīt.

Tiesa, noklausījusies atbildētāja /pers. B/ pilnvarotās pārstāves /pers. C/ paskaidrojumus tiesas sēdē un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst ka /pers. D/ prasība par parāda piedziņu pret atbildētāju /pers. E/ ir pamatota un apmierināma daļēji, daļā pret atbildētāju /pers. B/ ir noraidāma kā nepamatota.

No lietas materiāliem redzams, ka saskaņā ar 2009.gada 10.martā noslēgto aizdevuma līgumu /pers. I/ aizdevis atbildētājam /pers. E/ 20 000 EUR (LVL14 056,08) ar aizdevuma atmaksas termiņu līdz 2011.gada 10.martam (lietas 9.lapa).

Saskaņā ar līgumslēdzēju starpā noslēgtā aizdevuma līguma 2.2.punktu atbildētājs /pers. E/ ar savu parakstu apliecinājis, ka aizdoto naudas summu ir saņēmis pilnā apmērā pirms līguma parakstīšanas.

Atbilstoši 2009.gada 10.martā noslēgtajam aizdevuma līgumam /pers. I/ aizdevis /pers. E/ 8 000 USD (LVL44 48,00) ar aizdevuma atmaksas termiņu līdz 2011.gada 10.martam. Uz prasības celšanas brīdi /pers. E/ nav veicis nekādus maksājumus aizdevuma atmaksai.

Saskaņā ar līgumslēdzēju starpā noslēgtā aizdevuma līguma 2.2.punktu atbildētājs /pers. E/ ar savu parakstu apliecinājis, ka aizdoto naudas summu ir saņēmis pilnā apmērā pirms līguma parakstīšanas.

2010.gada 4.augustā /pers. I/ un atbildētāja /pers. E/ starpā noslēgtā aizdevuma līguma 1.1.punktā puses vienojušās, ka /pers. I/ aizdod atbildētājam /pers. E/ uz laiku līdz 2011.gada 1.septembrim 6 000 EUR (LVL 4254,90).

Saskaņā ar līgumslēdzēju starpā noslēgtā aizdevuma līguma 2.2.punktu atbildētājs /pers. E/ ar savu parakstu apliecinājis, ka aizdoto naudas summu ir saņēmis pilnā apmērā pirms līguma parakstīšanas.

Tiesa atzīst, ka ar iepriekšminēto aizdevuma līguma noslēgšanu /pers. I/ un atbildētāja /pers. E/ starpā izveidojās aizdevuma līguma tiesiskās attiecības Civillikuma 1934.panta izpratnē, kas nosaka, ka ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās.

/pers. I/ 2011.gada 13.decembrī miris (lietas 24.lapa).

Prasītāja/pers. D/ ir mirušā /pers. I/ meita (lietas 25.lapa) un saskaņā ar zv.notāra Agras Šeibes izsniegto mantojuma apliecību par tiesībām uz mantojumu pēc likuma ir apstiprināta mantojuma tiesībās uz 2011.gada 13.decembrī mirušā /pers. I/ atstāto mantojumu, mantas sastāvā ietilpst tiesības uz aizdotajiem naudas līdzekļiem 72 328,93 EUR (lietas 88.lapa).

Civillikuma 1943.pantā noteikts, ka aizņēmējam jāatdod tāda pati vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Aizdevumu atmaksas termiņš ir iestājies.

Tiesas rīcībā nav iesniegti pierādījumi, no kuriem būtu dibināts pamats izdarīt secinājumu, ka atbildētājs /pers. E/ saņemtos aizdevumus ir atmaksājis un tādējādi savas saistības pret /pers. I/ izpildījis.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka pēc 2009.gada 10.martā noslēgtā aizdevuma līguma no atbildētāja /pers. E/ par labu prasītājai /pers. D/ piedzenama neatmaksātā aizdevuma summa 20 000 EUR.

Pēc 2009.gada 10.martā noslēgtā aizdevuma līguma par 8 000 USD aizdevumu, kas saskaņā ar aizdevuma līgumā norādīto uz līguma noslēgšanas dienu sastāda LVL 4 448,00, no atbildētāja /pers. E/ par labu prasītājai /pers. D/ piedzenama neatmaksātā aizdevuma pamatsumma LVL 4 448,00, kas atbilstoši Euro ieviešanas kārtības likuma 6.panta pirmajai daļai konvertējama *euro* valūtā, piemērojot Padomes noteikto maiņas kursu no latiem uz *euro,* līdz ar ko no atbildētāja par labu prasītājai piedzenamais pamatparāds sastāda 6 328,93 EUR.

Saskaņā ar 2010.gada 4.augustā /pers. I/ un atbildētāja /pers. E/ starpā noslēgto aizdevuma līgumu no atbildētāja /pers. E/ par labu prasītājai /pers. D/ piedzenama neatmaksātā aizdevuma pamatsumma 6 000 EUR.

/pers. I/ un atbildētāja /pers. E/ starpā 2009.gada 10.martā noslēgto aizdevuma līgumu un 2010.gada 4.augustā noslēgtā aizdevuma līguma

4.2.punktā atbildētājs kā aizņēmējs uzņēmies saistību maksāt aizdevējam, gadījumā, ja aizņēmējs nokavē aizdevuma summas atmaksas termiņu, līgumsodu 0,1% apmērā no aizdevuma summas par katru nokavēto kalendāro dienu.

Tiesa uzskata, ka puses tādējādi ir vienojušās par līgumsodu Civillikuma 1716.panta izpratnē, kas paredz, ka līgumsods ir pamatums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi.

No lietas materiāliem nepārprotami secināms, ka atbildētājs ir pieļāvis saistību izpildes nokavējumu.

Konkrētajā gadījumā prasībā ir aprēķināts līgumsods pēc 2009.gada 10.martā noslēgtā aizdevuma līguma par summu 20 000 EUR par laika periodu no 2011.gada 10.marta līdz 2013.gada 14.oktobrim 18 980 EUR apmērā, pēc 2009.gada 10.marta aizdevuma līguma par summu 8 000 USD par laika periodu no 2011.gada 10.marta līdz 2013.gada 14.oktobrim 7 592 USD apmērā, pēc 2010.gada 4.augustā noslēgtā aizdevuma līguma par summu 6 000 EUR par laika periodu no 2011.gada 1.septembra līdz 2013.gada 14.oktobrim 4 602 EUR apmērā (lietas 30.-31.lapa).

Civillikuma 1724.[1]pants paredz, ka līgumsoda cietējs var lūgt samazināt pieprasīto līgumsodu līdz saprātīgam apmēram, ja tas ir pārmērīgs, salīdzinot ar neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto kaitējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

Atbildētājs nav cēlis iebildumus par pieprasītā līgumsoda nesamērīgumu un nav lūdzis to samazināt.

Lemjot jautājumu par līgumsoda piedziņu, tiesa saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu ņem vērā judikatūrā nostiprinātās atziņas par līgumsoda samērīgumu.

Augstākās tiesas Senāta judikatūrā (*2004.gada 22.septembra spriedums lietā SKC-441, 2005.gada 26.janvāra spriedums lietā Nr.SKC-48, 2007.gada 20.jūnija lēmums lietā Nr.SPC-43, 2008.gada 14.maija spriedums lietā Nr.SKC-212*) atzīts, ka jautājums par līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu konkrētos apstākļos izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.pantā norādīto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem.

Tiesas ieskatā pielīgtais līgumsods 0,1% no aizdevuma summas par katru nokavēto kalendāro dienu ir atzīstams par nesamērīgu, jo tā samaksa ekonomiski iznīcina parādnieku, ņemot vērā, ka esot šādai līgumsoda likmei par nokavējumu gada garumā būtu jāmaksā 36,5%.

Tiesa ņem vērā, ka likumdevējs ir atteicies no līdzšinējā līgumsoda tiesiskā regulējuma, izdarot grozījumus Civillikuma 1716.pantā, kas stājās spēkā 2014.gada 1.janvārī.

Minētie grozījumi paredz, ka līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.

Kaut arī šī tiesību norma tiešā veidā nav piemērojama attiecībā uz izskatāmo strīdu, tiesai, izvērtējot pielīgtā līgumsoda samērīgumu, ir jāņem vērā, ka likumdevējs tādējādi ir konceptuāli mainījis līgumsoda institūta funkcijas, atsakoties no sodīšanas funkcijas un paredzot, ka līgumsodam turpmāk būs preventīva (brīdinoša) un zaudējumu kompensēšanas funkcija.

Ņemot vērā iepriekš teikto, tiesa atzīst, ka aprēķinātais līgumsods ir samazināms, piedzenot no atbildētāja /pers. E/ prasītājas /pers. D/ labā līgumsodu 10% apmērā no parāda pamatsummas 32 328,93 EUR, kas ir 3 232,89 EUR.

Prasītājai/pers. D/ saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, Civillikuma 1756., 1757. pantu 1759.panta 1.punktu, 1765.pantu atzīstamas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt likumiskos 6% gadā no ar tiesas spriedumu piedzītās, bet nenomaksātās parāda pamatsummas gadā.

Vienlaicīgi tiesa par nepamatotu un noraidāmu atzīst /pers. D/ prasību daļā par parāda piedziņu pret atbildētāju /pers. B/.

Lietā nav strīda par to, ka saskaņā ar 2008.gada 11.aprīlī noslēgto aizdevuma līgumu /pers. I/ aizdevis atbildētājam /pers. B/ 40 000 EUR (LVL 28 112,16) ar aizdevuma atmaksas termiņu līdz 2010.gada 11.aprīlim.

Ar Rīgas rajona tiesas 2011.gada 19.decembra spriedumu lietā Nr.C33507911 ir pasludināts /pers. B/ /pers. B/ fiziskās personas maksātnespējas process (lietas 38.-39.lapa).

Informācija par uzsākto atbildētāja fiziskās personas maksātnespējas procesu ir iekļauta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Maksātnespējas reģistrā, kas ir pieejams jebkuram un tā ierakstiem ir publiska ticamība.

Ievērojot apstākli, ka atbildētājs /pers. B/ jau pirms prasības celšanas tiesā bija maksātnespējas procesa subjekts pret viņu vērsto kreditoru prasījumu iesniegšanas, izvērtēšanas un iekļaušanas kreditoru prasījumu reģistrā kārtību regulē Maksātnespējas likums.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 141.panta pirmās daļas nosacījumiem kreditoru prasījumi pret parādnieku iesniedzami administratoram šā likuma XIII nodaļā noteiktajā kārtībā mēneša laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu.

No minētā secināms, ka likumdevējs nav paredzējis atšķirības kreditoru prasījumu pieteikšanas kārtības regulējumā juridisko un fizisko personu maksātnespējas procesā.

Maksātnespējas likuma 73.panta pirmajā daļā noteikts, ka kreditoru prasījumi pret parādnieku iesniedzami administratoram mēneša laikā dienas, kad maksātnespējas reģistrā ir izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu.

Minētā panta otrajā daļā (redakcijā līdz 01.03.2015.) noteikts, ja kreditors nokavējis šā panta pirmajā minēto prasījumu iesniegšanas termiņu, viņš savu prasījumu pret parādnieku var iesniegt termiņā, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, bet ne vēlāk kā līdz dienai, kad šajā likumā noteiktajā termiņā sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns. Pēc šā termiņa kreditors zaudē kreditora statusu un savas prasījuma tiesības pret parādnieku.

Ja kreditors nokavējis šā panta pirmajā daļā minēto prasījumu iesniegšanas termiņu, bet iesniedzis savus prasījumus sešu mēnešu laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu , bet ne vēlāk kā līdz dienai, kad šajā likumā noteiktajā kārtībā sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns, attiecīgais kreditors iekļaujams kreditoru prasījumu reģistrā, taču šim kreditoram netiek piešķirtas balstiesības (Maksātnespējas likuma 73.panta trešā daļa).

2013.gada 21.jūnijā Rīgas rajona tiesa pieņēmusi lēmumu apstiprināt /pers. B/ bankrota procedūras pabeigšanu un apstiprināt /pers. B/ saistību dzēšanas plānu (lietas 40.-41.lapa).

Tiesas rīcībā nav pierādījumu par to, ka prasītāja Maksātnespējas likuma 73.pantā noteiktajā termiņā ir iesniegusi /pers. B/ fiziskās personas maksātnespējas procesa administratoram savu kreditora prasījumu.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments attiecībā uz Maksātnespējas likuma 73.pantā noteikto termiņu kreditoru prasījumu, kas vērsti pret maksātnespējīgo parādnieku (fizisko vai juridisko personu) iesniegšanai, ir atzinis, ka Maksātnespējas likumā noteiktais termiņš ir materiāli prekluzīvs jeb likumisks termiņš, kas atšķirībā no procesuāli tiesiskā termiņa, kuru saskaņā ar Civilprocesa likuma 51.pantu tiesa vai tiesnesis var atjaunot, nav atjaunojams *(sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 8.aprīļa spriedumu lietā nr.SKC-117/2014, 9.3.punkts).*

Juridiskajā literatūrā ir izteikts viedoklis, ka Maksātnespējas likumā ir ieviests noilguma institūts, lai radītu skaidrību par kreditora un parādnieka attiecībām. Tiek nodrošināts kreditoru vienlīdzības princips- kreditoriem tiek dotas vienādas iespējas piedalīties procesā un saņemt savu prasījumu apmierinājumu saskaņā ar saistībām, kuras tie nodibinājuši ar parādnieku pirms procesa uzsākšanas, savukārt tie kreditori, kuri kreditoru prasījumu pieteikšanas kārtību neievēro, pēc būtības neizrāda interesi par sava prasījuma apmierināšanu un kreditora nolaidīga rīcība nevar piešķirt kādas īpašas tiesības apiet visiem kreditoriem noteikto kārtību. Prekluzīvais termiņš Maksātnespējas likumā ieviests ar mērķi dot kreditoram iespēju precīzi noteiktā termiņā izmantot savas subjektīvās tiesības, bet to neizmantošanas gadījumā rēķināties ar liktenīgām sekām- noilguma iestāšanos (*sk. G.Bērziņš. Saistību izbeigšanās un dzēšana fiziskās personas maksātnespējas procesā. Jurista vārds, 02.04.2013., Nr.13 (764).).*

Tiesa ņem vērā, ka likumdevējs, izdarot grozījumus Maksātnespējas likumā, kas stājās spēkā 01.03.2015., ir precizējis Maksātnespējas likuma 73.panta otro daļu, nosakot, ka kreditoru prasījumu iesniegšanas termiņa nokavēšanas gadījumā saistība noilgst ar visām no tā izrietošām sekām un kreditors zaudē savas prasījuma tiesības, tādējādi nostiprinot attiecīgajā likuma normā judikatūrā iepriekš paustās atziņas.

Civillikuma 1893.pants nosaka, ka saistību tiesība izbeidzas, ja tiesīgā persona tās pienācīgi neizlieto likumā noteiktā termiņā.

Atbilstoši Civillikuma 1910.pantam ar noilguma termiņa notecējumu izbeidzas nevien prasības tiesība, bet arī pati saistību tiesība.

Tiesību doktrīnā, skaidrojot minētās likuma normas saturu, izteikta atziņa, ka pati saistība noilguma dēļ pēc likuma ir zaudējusi spēku, tā vairs nepastāv to apsvērumu dēļ, kāpēc ir ieviests noilguma institūts (*Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā.- R.: Mans Īpašums, 365.lpp.)*

Civillikuma 1895.pants paredz, ka visas saistību tiesības, kuras nav noteikti izņemtas no noilguma ietekmes un kuru izlietošanai nav likumā noteikti īsāki termiņi, izbeidzas, ja tiesīgā persona tās neizlieto desmit gadu laikā.

Ievērojot iepriekš norādītos argumentus attiecībā uz Maksātnespējas likumā noteikto kreditoru prasījumu iesniegšanas termiņu un tā neievērošanas tiesiskajām sekām, tiesa uzskata, ka no 2008.gada 11.aprīlī /pers. I/ un atbildētāja /pers. B/ starpā noslēgtā aizdevuma līguma izrietošā saistība, ņemot vērā, ka prasītāja /pers. D/ Maksātnespējas likuma 73.pantā noteiktajā kārtībā kreditora prasījumu atbildētāja /pers. B/ fiziskās personas maksātnespējas procesa administratoram nav iesniegusi, ir zaudējusi spēku noilguma dēļ, līdz ar ko /pers. D/ prasība pret /pers. B/ par parāda piedziņu ir noraidāma.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta pirmajai daļai, ņemot vērā, ka prasītāja /pers. D/ no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvota ar Rīgas rajona tiesas tiesneša 2013.gada 13.novembra lēmumu, no atbildētāja /pers. E/ valsts ienākumos piedzenami tiesas izdevumi proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram- valsts nodeva 1316 EUR (Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta d apakšp. redakcijā uz prasības celšanas brīdi) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un tiesas dokumentu piegādi un izsniegšanu pusēm 41,34 EUR.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, atbildētājam /pers. E/ tiesas spriedumā nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Pamatojoties uz teikto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.pantu un 97.pantu, tiesa

n o s p r i e d a

/pers. D/ prasību par parāda piedziņu pret /pers. E/ apmierināt daļēji.

/pers. D/ prasību par parāda piedziņu pret /pers. B/ noraidīt.

Piedzīt no /pers. E/, pers.kods /personas kods/, par labu /pers. D/, pers.kods /personas kods/, pamatparādu 32 328,93 EUR (trīsdesmit divi tūkstoši trīs simti divdesmit astoņi *euro* un 93 *centi*), līgumsodu 3 232,89 EUR (trīs tūkstoši divi simti trīsdesmit divi *euro* un 89 *centi*), atzīstot /pers. D/, pers.kods /personas kods/, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no /pers. E/, pers.kods /personas kods/, likumiskos 6% no simta gadā no ar tiesas spriedumu piedzītā un nesamaksātā pamatparāda, pārējā daļā prasību par līgumsoda piedziņu noraidīt.

Piedzīt no /pers. E/, pers.kods /personas kods/, par labu valstij tiesas izdevumus- valsts nodevu 1316,00 (viens tūkstotis trīs simti sešpadsmit *euro*) ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 41,34 EUR (četrdesmit viens *euro* un 34 *centi*).

Noteikt, ka /pers. E/ ir tiesības 10 dienu laikā no tiesas sprieduma stāšanās likumīgā spēkā to izpildīt labprātīgi.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Kurzemes apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību vai protestu Saldus rajona tiesā.

Pilns motivēts tiesas spriedums sastādīts 2015.gada 18.maijā.